

**DOPLATAK ZA DJECU KOJI SE
RJEŠAVA PRIMJENOM PRAVNIH
PROPISA EU O KOORDINACIJI
SUSTAVA SOCIJALNE SIGURNOSTI
– OBITELJSKO DAVANJE**

Pravni propisi koji se primjenjuju

Uredbe (EZ) br. 883/2004, br. 987/2009 i br. 1231/2010 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i Zakon o doplatku za djecu (Narodne novine, broj: 94/01, 138/06, 107/07, 37/08 – Odluka Ustavnog suda RH, 61/11, 112/12, 82/15, 58/18 i 156/23).

Kada se primjenjuju uredbe EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti na području obiteljskih davanja?

Ako je podnositelj zahtjeva, njegov bračni/izvanbračni ili razvedeni bračni drug zaposlen, samozaposlen, prima mirovinu ili ima prebivalište i/ili dijete prima mirovinu i/ili ima prebivalište u nekoj od država članica EU-a, EGP-a ili u Švicarskoj Konfederaciji, za odlučivanje o pravu na doplatu za djecu, osim nacionalnog zakonodavstva, primjenjuju se i uredbe EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Ako je osoba zaposlena ili samozaposlena, prima mirovinu ili ima prebivalište u nekoj od država članica EU-a, EGP-a ili u Švicarskoj Konfederaciji, postoji mogućnost da će u nekoj od tih država ostvariti pravo na obiteljsko davanje, čak i ako dijete ne prebiva u toj državi, ali ima prebivalište u nekoj od država članica EU-a, EGP-a ili u Švicarskoj Konfederaciji. Prekid radnog statusa zbog nezaposlenosti izjednačen je sa statusom zaposlenosti / samozaposlenosti sve dok se odobravaju davanja za slučaj nezaposlenosti prema propisima pojedine države članice.

Kada su uredbe EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti primjenjive na dvije ili više država članica EU-a, EGP-a ili Švicarsku Konfederaciju, postoji mogućnost ostvarivanja prava na obiteljska davanja iz dvije ili više država. S obzirom na načelo sprečavanja preklapanja davanja, za isto razdoblje i za istu djecu **ne može se u dvije ili više država ostvariti puna svota** obiteljskog davanja. Radi sprečavanja preklapanja prava na davanja, postoje pravila koja određuju koja je država primarno, a koja sekundarno nadležna za isplatu obiteljskog davanja.

Podnositelj zahtjeva ne može sam odlučivati iz koje države članice EU želi primati obiteljsko davanje, nego se nadležnost određuje prema pravilima prednosti koja su utvrđena Uredbom (EZ) br. 883/2004.

Pravo na obiteljsko davanje iz više od jedne države članice EU-a i pravila prednosti za isplatu davanja

U smislu pravnih propisa EU-a, obiteljska davanja su sva novčana davanja i davanja u naravi namijenjena pokrivanju obiteljskih troškova. U državama članicama EU različite vrste davanja smatraju se obiteljskim davanjima, npr. roditeljski dodatak, doplatak za djecu, dodatak za veliku obitelj, dodatak za njegu djeteta s posebnim potrebama i slično.

Obiteljskim davanjem u Republici Hrvatskoj smatra se doplatak za djecu.

Za određene grupe osoba primjenjuju se posebni propisi. Tako primjerice radnik upućen na rad u SR Njemačku u pravilu i dalje podliježe pravnim propisima države koja ga je izaslala, ali može ostvariti pravo na doplatak za djecu prema njemačkim pravnim propisima, pod uvjetom da ne ostvaruje pravo na doplatak za djecu u Republici Hrvatskoj.

Pravilima prednosti određuje se koja će država biti primarno, a koja sekundarno nadležna za isplatu obiteljskog davanja ako pravo postoji u više država članica.

Propisi EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti omogućuju ostvarivanje prava na najviši iznos obiteljskog davanja predviđen zakonodavstvom jedne od navedenih država članica.

Primarno nadležna država isplaćivat će puni iznos obiteljskog davanja. Ako je iznos obiteljskog davanja u sekundarno nadležnoj državi viši od iznosa obiteljskog davanja u primarno nadležnoj državi, tada će sekundarno nadležna država isplatiti dodatak u visini razlike između ta dva davanja.

Ako pravo na obiteljsko davanje postoji u više država članica EU **prema različitim osnovama**, koja će država biti primarno, a koja sekundarno nadležna za isplatu doplatka za djecu određuje se prema sljedećim pravilima prednosti:

1. prava koja postoje po osnovi zaposlenja ili samozaposlenja
2. prava koja postoje po osnovi korištenja mirovine
3. prava stečena po osnovi boravišta.

Primjer 1. Majka je nezaposlena i nije korisnica naknade za nezaposlene. Otac je zaposlen u Republici Sloveniji. Majka i dijete imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskih davanja je država zaposlenja, dakle Slovenija, a sekundarno nadležna država je država u kojoj dijete ima prebivalište, dakle Hrvatska.

Primjer 2. Majka je zaposlena u Republici Hrvatskoj, a otac je korisnik mirovine iz SR Njemačke. Obitelj ostvaruje pravo na obiteljsko davanje iz obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskih davanja je država zaposlenja, dakle Hrvatska, a sekundarno nadležna država je država iz koje otac prima mirovinu, dakle Njemačka. Ako u obje države postoji pravo na doplatak za djecu prema nacionalnom zakonodavstvu, obitelj će iz Hrvatske primati punu svotu doplatka za djecu, a iz Njemačke dodatak u visini razlike (iznos doplatka za djecu u Njemačkoj umanjen za iznos doplatka za djecu u Hrvatskoj).

Primjer 3. Otac je zaposlen u Irskoj, a obitelj prebiva u Republici Hrvatskoj. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja je Irska, koja će isplaćivati punu svotu obiteljskog davanja, a sekundarno nadležna država je Hrvatska, koja će isplaćivati dodatak u visini razlike u slučaju da je iznos doplatka za djecu u Hrvatskoj veći od iznosa u Irskoj.

Primjer 4. Bračni drugovi su razvedeni. Majka s djecom ima prebivalište u Hrvatskoj, nezaposlena je i ne prima novčanu naknadu za nezaposlene. Bivši bračni drug, otac djece zaposlen je u Nizozemskoj. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja je Nizozemska, koja će isplaćivati punu svotu obiteljskog davanja, a sekundarno nadležna država je Hrvatska, koja će isplaćivati dodatak u visini razlike u slučaju da je iznos doplatka za djecu u Hrvatskoj veći od iznosa u Nizozemskoj.

Ako pravo na obiteljsko davanje postoji u više država članica EU **po istoj osnovi**, bilo da je to zaposlenje ili samozaposlenje, korištenje mirovine ili boravište, načelno je primarno nadležna država boravišta djece.

Primjer 5. Otac je zaposlen u Republici Austriji, a majka je zaposlena u Republici Hrvatskoj gdje ona i dijete imaju prebivalište. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja je Hrvatska, a sekundarno nadležna država je Austrija.

Primjer 6. Majka, otac i dijete imaju prebivalište u Hrvatskoj. Majka je korisnica mirovine iz Hrvatske, a otac je korisnik mirovine iz Njemačke. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja je Hrvatska, a sekundarno nadležna država je Njemačka.

Primjer 7. Majka i dijete imaju prebivalište u Hrvatskoj. Majka je nezaposlena, ali prima novčanu naknadu za nezaposlene, otac djeteta, bivši bračni drug je zaposlen u Njemačkoj. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja je Hrvatska, a sekundarno nadležna država je Njemačka.

Nadležnost i podnošenje zahtjeva

Za rješavanje o pravu na doplatak za djecu primjenom pravnih propisa EU nadležan je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO).

Zahtjev se podnosi nadležnoj područnoj službi odnosno područnom uredu i ispostavama HZMO-a prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva, putem [e-Usluga](#) HZMO-a [u sustavu e-Građani](#), a može se podnijeti i usmeno u zapisnik. Zahtjevi se mogu predati besplatno i u poštanskim uredima na području Republike Hrvatske.

Ako je jedan od roditelja zaposlen/samozaposlen ili koristi naknadu za nezaposlene osobe u Hrvatskoj ili je izaslan radnik, a dijete prebiva u Hrvatskoj, zahtjev se obavezno podnosi u Hrvatskoj bez obzira na to što prema prihodima članova kućanstva ili zbog drugih razloga možda nema pravo na doplatak za djecu u Hrvatskoj.

Postupanje prema zahtjevu i prosljeđivanje zahtjeva u drugu državu

Prema podacima koje je podnositelj naveo u zahtjevu za doplatak za djecu utvrđuje se primjenjuju li se osim nacionalnog zakonodavstva (Zakona o doplatku za djecu) i uredbe EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Postupajući prema zahtjevu, prije odlučivanja postoji li pravo na doplatak za djecu prema nacionalnom zakonodavstvu (Zakon o doplatku za djecu), najprije se utvrđuje koja je država primarno, a koja sekundarno nadležna.

Ako se utvrdi da je Hrvatska primarno nadležna država, HZMO odlučuje postoji li pravo na doplatak za djecu prema nacionalnom zakonodavstvu.

Ako pravo na doplatak za djecu postoji prema nacionalnom zakonodavstvu, priznaje se pravo i isplaćuje doplatak za djecu u Hrvatskoj. Nadležnoj ustanovi u drugoj državi članici EU-a, EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji HZMO elektroničkim putem šalje zahtjev kako bi odlučila postoji li pravo na razlikovni dodatak, koji je svota obiteljskog davanja određena prema propisima druge države članice i umanjena za svotu doplatka za djecu koja se isplaćuje u Hrvatskoj.

Uz zahtjev koji se prosljeđuje dostavljaju se i svi potrebni podaci o podnositelju zahtjeva, njegovom bračnom/izvanbračnom, razvedenom bračnom drugu, djeci, članovima kućanstva, zaposlenju, svoti doplatka za djecu i razdoblju za koje se doplatak isplaćuje. Važno je napomenuti da se prema Uredbi (EZ) br. 883/2004 zahtjev podnesen u jednoj državi članici EU smatra zahtjevom podnesenim i u drugoj državi članici, stoga nije potrebno da stranka podnosi zahtjeve u dvije ili više država.

Ako u Hrvatskoj kao primarno nadležnoj državi ne postoji pravo na doplatak za djecu, u drugoj državi članici moguće je ostvariti

punu svotu obiteljskog davanja bez obzira na to što je sekundarno nadležna.

U vezi s tim, stranke se upućuju da zahtjev uvijek podnose u Hrvatskoj u slučajevima kada je Hrvatska primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja bez obzira na činjenicu da možda ne ispunjavaju uvjete prema Zakonu o doplatku za djecu jer je to jedini način da HZMO odluči postoji li ili ne postoji pravo na doplatu za djecu u Hrvatskoj.

Ako se utvrdi da je Hrvatska sekundarno nadležna država, HZMO donosi rješenje o pravilima prednosti bez odlučivanja o pravu na doplatu za djecu, koje dostavlja podnositelju zahtjeva. HZMO elektroničkim putem šalje zahtjev nadležnoj ustanovi u drugoj državi koja je primarno nadležna kako bi odlučila postoji li pravo na obiteljsko davanje i o tome obavještava podnositelja zahtjeva.

Uz zahtjev koji se prosljeđuje, dostavljaju se i svi potrebni podaci o podnositelju zahtjeva, njegovom bračnom/izvanbračnom, razvedenom bračnom drugu, djeci, članovima kućanstva, zaposlenju, svoti doplatu za djecu i razdoblju za koje se doplatu isplaćuje. Budući da svaka država članica odlučujući o pravu na obiteljsko davanje primjenjuje odredbe svog nacionalnog zakonodavstva, nadležna ustanova države članice kojoj je zahtjev proslijeđen zatražit će od podnositelja zahtjeva dodatne podatke i dokumentaciju potrebnu za donošenje odluke.

Nakon okončanja postupka u drugoj državi članici, nadležna ustanova te države ima obvezu obavijestiti HZMO o svojoj odluci, datumu priznanja prava i ostvarenoj svoti obiteljskog davanja. U slučaju da je zahtjev odbijen jer ne postoji pravo u drugoj državi članici, Hrvatska mora odlučiti postoji li pravo na doplatu za djecu prema nacionalnom zakonodavstvu.

Radi kontinuiranog korištenja prava na obiteljsko davanje i slobode kretanja unutar Europske unije, osobe na koje se primjenjuje Uredba (EZ) br. 883/2004 dužne su na vrijeme obavijestiti HZMO ili

nadležnu ustanovu u drugoj državi članici EU-a o svim promjenama koje nastanu tijekom korištenja prava, a posebno o promjenama koje utječu na nadležnost država članica za isplatu obiteljskog davanja (promjene vezane uz zaposlenje korisnika i/ili bračnog/izvanbračnog druga, prebivališta članova obitelji, promjene bračnog statusa i skrbništva nad djecom, stjecanje ili gubitak prava na mirovinu i dr.).

HZMO-u svaku promjenu treba prijaviti u roku od 15 dana od dana nastale promjene, u skladu sa Zakonom o doplatku za djecu.

Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za ostvarivanje prava na doplatu za djecu

Uz dokumentaciju koja se inače prilaže zahtjevu radi ostvarivanja prava na doplatu za djecu u Hrvatskoj treba priložiti i dodatnu dokumentaciju:

- presliku ugovora o radu iz inozemstva, presliku obrtnice iz inozemstva
- presliku potvrde o primanju novčane naknade za nezaposlenost u inozemstvu
- presliku prijave boravišta u inozemstvu
- presliku rješenja o priznanju prava na mirovinu u inozemstvu
- dokaze o visini ukupno ostvarenog prihoda u inozemstvu u netoiznosu u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva
- presliku odluke nadležne inozemne ustanove o priznanju prava na doplatu za djecu (ako je u drugoj državi članici EU-a, EGP-a ili u Švicarskoj ostvareno pravo na doplatu za djecu)
- presliku rješenja Hrvatskog zavoda za socijalni rad o priznatom pravu na inkluzivni dodatak, radi ostvarivanja prava na obiteljska davanja u inozemstvu pod povoljnijim uvjetima.

Ako podnositelj zahtjeva nije u mogućnosti dostaviti dokaze o radu i prebivanju bivšeg bračnog druga ili partnera u inozemstvu, zahtjevu treba priložiti osobnu, vlastoručno potpisanu izjavu u kojoj će biti navedeni podaci o zaposlenju i adresi drugog roditelja u inozemstvu kojima podnositelj zahtjeva raspolaže.

Budući da svaka država članica, odlučujući o pravu na obiteljsko davanje primjenjuje odredbe svog nacionalnog zakonodavstva, nadležna ustanova države članice kojoj je zahtjev proslijeđen zatražit će od podnositelja zahtjeva dodatne podatke i dokumentaciju potrebnu za donošenje odluke.

Razmjena informacija među državama

Radi ostvarivanja prava na doplatu za djecu u drugim državama članicama EU-a, EGP-a ili u Švicarskoj Konfederaciji, HZMO ne izdaje potvrde o (ne)primanju doplatu za djecu u Republici Hrvatskoj nego sve informacije razmjenjuje službeno, elektroničkim putem s nadležnim inozemnim ustanovama.

Isplata doplatu za djecu

Korisnicima s prebivalištem u Hrvatskoj doplatu za djecu isplaćuje se na račun otvoren u banci. Radi isplate doplatu za djecu korisnik dostavlja ovlaštenje/suglasnost koju izdaje i ovjerava banka u kojoj je otvorio račun. Doplatu za djecu korisniku se može isplaćivati i na račun u inozemstvo.

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

Središnja služba

A. Mihanovića 3

10000 Zagreb

Hrvatska

INFOTELEFONI

01 4595 011

01 4595 022

(radnim danom od 8 do 16 sati)

mirovinsko.hr